

ДОКУМЕНТИ З ІСТОРІЇ ДВОРЯНСЬКОГО РОДУ ГЛАДКИХ У МУЗЕЯХ ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ТА ЗАПОРІЖЖЯ

В статті розглядаються ще не введені до наукового обігу документи з історії дворянського роду Гладких із музейних зібрань Дніпропетровська та Запоріжжя.

Ключові слова: музейні зібрання, дворянство.

В статье рассматриваются еще не введенные в научный оборот документы по истории дворянского рода Гладких из музейных собраний Днепропетровска и Запорожья.

Ключевые слова: музейные собрания, дворянство.

This article describes not yet entered into a broad scientific use documents on the history of the noble family of smooth, with the museum's collections of Dnepropetrovsk and Zaporozhye.

Keywords: museum collections, nobility.

Віхи життя та діяльності непересічної людини свого часу – останнього кошового отамана Задунайської Січі та першого наказного отамана Азовського козацького війська Йосипа Гладкого неодноразово ставали об'єктом дослідження як впродовж попередніх століть, так і в останнє десятиліття. Публікації останніх років усе більше торкаються питань, пов'язаних із дослідженням генеалогії роду Гладких, та зі збереженням залишків козацької спадщини, яку ще остаточно не втратили.

Історія Запоріжжя та Дніпропетровщини тісно переплітається з історією роду Гладких. Саме в Олександрівському повіті Катеринославської губернії на початку 30-х років XIX століття було оселене окреме Запорозьке (згодом Азовське) військо, створене зусиллями Йосипа Гладкого. Дуже скоро Бердянське пустище завдяки наполегливій праці азовських козаків перетворилося на дбайливо доглянуту територію з п'ятьма станицями, шістдесятьма хуторами, обсадженими садами та лісосмугами. Немала заслуга в цьому була й отамана. Й. Гладкий чудово розумів, що створене його зусиллями окреме формування із задунайців можна зберегти тільки за умови економічної життєздатності та військової ефективності війська. Тому і доклав багато зусиль до того, щоб «привчити козаків до постійної осілості, особливо неодружених» [27, с. 10], та зосередити їх увагу та сили спершу на освоєнні відведених земель, а згодом і на виконанні ними прямого призначення — охорони кордонів держави.

Останні роки життя знаменитий отаман провів у Олександрівську. Він мешкав зі своєю дружиною в будиночку на Покровській вулиці. Влітку 1866 року Йосип Гладкий поїхав на Катеринославський ярмарок і там заразився холерою. 5 липня отаман помер. Днем пізніше померла і його дружина, що опікувалася хворим. Вони були поховані на старовинному козацькому Пилипівському кладовищі в Олександрівську.

За радянських часів у Запоріжжі до пам'ятних місць, пов'язаних із родиною Гладких, ставилися вкрай недбало. На частині старовинного козацького Пилипівського кладовища були, зокрема, збудовані корпуси педагогічного інституту. Ймовірно, що серед зруйнованих могил було і поховання Йосипа Гладкого. На початку 80-х роках ХХ століття працівники Запорізького краєзнавчого музею, маючи на руках документи зі справи місцевого архіву, в яких конкретизувалося місцезнаходження садиби Йосипа Гладкого, всіляко намагалися переконати місцевих чиновників зберегти будинок на колишній Покровській вулиці. Однак нічого не змогли вдіяти проти бульдозеру, що вночі зруйнував садибу колишнього отамана. Поодинокі архівна справа виявилася не надто переконливою для тодішніх управлінців. Наразі на місці садиби Й. Гладкого так нічого і не побудували, воно перетворилося на пустку.

До сьогодні в путівнику по фондах Російського державного військово-історичного архіву сповіщається, що в ДАДО зберігається 1546 справ за 1827 – 1871 роки діловодної документації Азовської військової канцелярії, якою до 1851 року керував Йосип Гладкий [29, с. 607]. Фактично це майже втричі більше справ, ніж відклалось у РДВІА в фонді цього іррегулярного формування (РДВІА, ф. 877, 361 справа за 1834 – 1866 роки)). Всупереч вказівкам путівників, підготовлених російськими архівними установами про зберігання документації Азовської військової канцелярії, керованої Йосипом Гладким, в архівах Дніпропетровської, Запорізької та Донецької областей цілісних документальних комплексів у зазначених установах не виявлено. Маємо лише поодинокі справи у Державному архіві Запорізької області (ДАЗО). Вони відклались у вигляді метрик військових церков, які творять окремі фонди [3; 4; 5] та у фонді Олександрівського повітового казначейства (ф. 12).

Цілком ймовірно, що в Державному архіві Дніпропетровської області свого часу зберігалися представницькі комплекси джерел як до історії південного краю в цілому, так й Азовської козаччини та діяльності першого наказного отамана зокрема. Адже в Катеринославі як центрі Азовської губернії, потім Катеринославського намісництва, Новоросійської губернії та Катеринославського повіту знаходилися всі адміністративні установи. Про багатющі фонди архіву дізнаємося з доробку А. Скальковського, В. Біднова, В. Пічети [28, с. 1-2; 2, с. 315-335; 26, с. 55-59]. Безперечно, значна частина матеріалів була втрачена під час нацистської окупації Дніпропетровська. Далася взнаки і цілеспрямована політика урядової адміністрації 60-70-х років ХХ століття, коли найбільш цінні матеріали вилучалися з обласних архівосховищ для передачі до центральних архівів Росії, де розпорошувалися по численних фондах і не збереглися як цілісні зібрання документів. А відтак їх пошук та реконструкція вкрай утруднена. На жаль, змушені констатувати наявність у дніпропетровському архівосховищі лише залишків колись найбільшого архівного зібрання з історії Південної України і козаччини. Матеріалів, які безпосередньо торкалися б історії Азовського козацького війська та діяльності Й.М. Гладкого, не віднайдено.

Водночас ряд писемних джерел з історії азовської козаччини та родоводу Гладких виявлено в музеях вищезазначених областей. Так, у Дніпропетровському історичному музеї ім. Д.І. Яворницького (ДІМ) зберігаються:

1). Оригінал жалуваної грамоти імператора Миколи I полковникові Йосипу Михайловичу Гладкому про надання йому дворянства від 4 серпня 1829 року [6].

2). Оригінал жалуваної грамоти імператора Миколи I полковникові Йосипу Михайловичу Гладкому на орден Святого Георгія 4-го ступеня від 27 травня 1830 року [7].

3). Увідний лист Марії Олексіївни Гладкій на володіння землею поблизу села Єленодарівське Олександрівського повіту Катеринославської губернії від 15 квітня 1874 року (збережений у копії) [8].

4) Межовий акт на хутір Єленодарівський Олександрівського повіту Катеринославської губернії – власність підполковниці Марії Олексіївни Гладкої, виданий у Катеринославі 29 вересня 1878 року (збережений у копії) [9].

5) Свідоцтво про народження 12 липня 1890 року дворянки Марії Йосипівни Гладкої (оригінал від 10 квітня 1899 року; копія від 12 вересня 1902 року) [10].

6) Свідоцтво Катеринославських дворянських зборів Петру Йосиповичу Гладкому про визнання його в потомственому дворянстві. Видане в Катеринославі 19 березня 1905 року і збережене в засвідченій 1 липня 1913 року копії [11].

7) Договір про розподіл землі між спадкоємцями В.Й. Гладкого в Маріупольському повіті від 10 червня 1908 року (збережений в оригіналі та копії від 17 лютого 1909 року) [12].

8) Духовний заповіт Наталії Миколаївни Гладкої, удови Йосипа Васильовича Гладкого, дочкам Марії, Лідії та Олені від 1 грудня 1912 року (збережений у копії) [13].

9). Свідоцтво Петра Йосиповича Гладкого про закінчення Харківського реального училища від 13 червня 1913 року (збережене в оригіналі та копії від 18 листопада 1915 року) [14].

10) Копія атестату випускника Харківського 1-го реального училища Петра Йосиповича Гладкого [15].

11) Копія листа правління Покровського волосного виконавчого комітету удові статського радника Наталії Миколаївни Гладкій та її синові Петру Йосиповичу Гладкому від 24 серпня 1917 року [16].

12) Щоденник Йосипа Гладкого. Надпис на першій сторінці щоденника свідчить, що це «Книга наказного отамана Азовського козацького війська. 1846» [17].

Щоденник Й. Гладкого у 1907 році став об'єктом дослідження члена Катеринославської вченої архівної комісії А.А. Скриленко, яка дала йому характеристику як історичному джерелу [21, с. 16; 1, с. 206]. Разом із тим, зауважимо, що «Книгу...» отамана важко назвати особливо цінним джерелом саме до історії козацького війська. Попри те, що він упродовж 20-ти років вівся

наказним козацьким отаманом, у щоденнику й натяку немає про службу азовців, внутрішнє життя мешканців військових земель. У «Книзі наказного отамана Азовського козацького війська. 1846», що нараховує 314 аркушів і охоплює період від 1 січня 1847 року до 20 червня 1866 року, не вміщено жодного наказу чи розпорядження по війську; повністю відсутні описи сторін життя військового начальства, офіцерства чи бодай простих козаків; немає жодних викладок щодо економічного розвитку військових земель, рентабельності козацьких господарств. Натомість, у ньому багато різних дрібних нотаток, як-то: про погоду, саранчу, купівлю матерії жінці на спідницю. Є записи про купівлю або продаж худоби, зерна, зарплатню сезонним робітникам; детально розписані покупки та витрати на них для кожного члена родини Гладких. Мають місце декілька записів про відправлення військових чиновників у відрядження чи про приїзд до Й. Гладкого полковника Черняєва та пана Крижанівського з метою підготовки зустрічі з князем М. Воронцовим, які й привертають до себе увагу. Всі записи написано розмовною російською мовою з домішкою окремих українських слів. Щоденник Й. Гладкого більш нагадує собою книгу записів «скупенького господаря» [30, с. 298], який не цікавиться й не бере ніякої участі у громадському, суспільному житті мешканців військових земель, південного краю.

Однак не можна не погодитись із твердженням сучасної дніпропетровської дослідниці С. Каюк, яка вважає щоденник Й. Гладкого цікавою історичною пам'яткою, що відображає сторінки життя типового дворянина Південної України XIX століття [20, с. 191-197]. При вкрай малій кількості історичних джерел подібного типу, щоденник є як цікавою пам'яткою повсякденного життя південноукраїнського дворянства середини XIX століття, так і яскравою ілюстрацією процесу переростання козацької старшини в поміщиків-дворян. А відтак щоденник наказного отамана Азовського козацького війська набуває ширшого наукового та суспільного значення й є важливим нарративним джерелом до історії південного регіону.

Цінними матеріалами, що проливають світло на сторінки історії духовної культури азовського козацтва, є епістолярна спадщина Д.І. Яворницького, яка становить сьогодні колекцію документів Дніпропетровського історичного музею. В ній особливу увагу привертають листи онуків Й. Гладкого – П.В. Гладкого та С.В. Гладкого [18; 19, с. 111-114]. З них дізнаємося, що П.В. Гладкий намагався розшукати портрет діда, який писався за сприяння В.Ф. Адлерберга, коли отаман перебував у Петербурзі, чи, принаймні, розшукати зображення Й. Гладкого на лубочних картинах [19, с. 111-112]. Та, очевидно, онукові останнього кошового отамана Задунайської Січі так і не поталанило віднайти портрети Й. Гладкого, бо вони невідомі й до сьогодні. С.В. Гладкий листувався з Д.І. Яворницьким із приводу вирішення питань, пов'язаних із передачею до музею ім. О.М. Поля деяких документів та шаблі Йосипа Гладкого на тимчасове зберігання [19, с. 113-114].

У Запоріжжі, в Національному заповіднику „Хортиця” (НЗХ), знаходиться зібрання копій карт і планів адміністративно-територіальних одиниць та місцевостей Південної України XVIII – середини XIX століття, на яких позначені

і кордони військових земель Азовського козацького формування, а також відмічені військові церкви, молитовні будинки, будівля, де розміщала військова канцелярія, очолювана Йосипом Гладким. У діючій музейній експозиції НЗХ можемо побачити акварельний малюнок герба дворянського роду Гладких XIX століття [22]; два укази: перший датується 1854 роком і стосується звільнення за хворобою від служби з наданням чину підполковника та призначенням пенсії у розмірі 230 карбованців сріблом Василю Йосиповичу Гладкому [23], другий – 1855 року про внесення до Катеринославської дворянської родової книги «підполковника Василя Гладкого, сина останнього кошового отамана Задунайської Січі» [24]. Матеріали надійшли до музею у 1970 році з Києва від А.С. Шкуріної (можливо, представниці роду Гладких?).

Надані музею документи проливають світло не тільки на знакові події в діяльності Йосипа Гладкого, а і його сина Василя, що за життя користувався не меншою ніж батько повагою серед кадрових військових та всіх, хто його знав. У першому указі детально описуються сходинки військової кар'єри Василя Йосиповича, його відзнаки і нагороди за виказану особисту мужність та відвагу під час перебування на Кавказі та на діючій морській службі в складі Дунайської флотилії. Він характеризується як освічений і грамотний офіцер, що регулярно атестується «знаками отличия беспорочной службы»; і разом із тим як південноукраїнський дворянин доволі скромного статку – «за ним и родителями его родового и благопристойного имени не состоит; за женой же родовых Екатеринославской губернии с Александровского уезда 17 ревизских душ» (див. додаток № 1).

Указ 1855 року про внесення до Катеринославської дворянської родової книги «підполковника Василя Гладкого, сина останнього кошового отамана Задунайської Січі» цінний тим, що в ньому перераховуються всі найважливіші документи роду Гладких, на підставі яких Василь Йосипович клопотався про внесення його особисто та своїх дружини і дітей: Олександра, Петра, Йосипа, Ольги, в Катеринославську дворянську родову книгу. На підставі всіх наданих документів Катеринославські дворянські збори прийняли рішення визнати Василя Йосиповича Гладкого з його дружиною та синами «в потомственном дворянском достоинстве» і внести до 2-ї частини дворянської книги «здешней губернии по Александровскому уезду» та видати грамоту на дворянство (див. додаток № 2). Ймовірно, що разом із грамотою та копіями указів і був надісланий акварельний малюнок герба дворянського роду Гладких Василю Йосиповичу.

Не менш важливим експонатом діючої музейної експозиції НЗХ є винесена з Добруджі у 1828 році задунайцями на чолі з Йосипом Гладким ікона «Богоматері Печерської зі святими Антонієм і Феодосієм печерськими», що свого часу зберігалася в межах військових земель, потім нащадками азовських козаків була передана В.П. Бойку і тільки у 2005 році опинилася в музеї [25]. Співробітниками музею вона датується кінцем XVIII – XIX століття, однак ікона може бути й більш ранньою.

У цілому можемо констатувати, що матеріали дніпропетровського та запорізьких музеїв дозволяють доповнити цінними відомостями основні документальні зібрання як з історії азовської козаччини, так і дворянського роду Гладких, що відклалися в архівах України та Російської Федерації; відстежити

зв'язки азовських офіцерів та козаків з населенням різних регіонів держави, яскраво проілюструвати процес переростання козацької старшини в поміщиків-дворян.

Бібліографічні посилання:

1. Абросимова С.В., Мицик Ю.А. Колекція документів з історії запорозького козацтва в зібранні Дніпропетровського історичного музею / С.В. Абросимова, Ю.А. Мицик // Український археографічний щорічник. – Київ, 1999. – Вип. 3/4.
2. Беднов В. Сведения об архиве Екатеринославской Духовной Консистории (Документы XVIII в.) / В. Беднов // ЛЕУАК, 1908. – Вып.4.
3. Державний архів Запорізької області (далі – ДАЗО). – Ф. 121: «Миколаївська церква с. Покровка Олександрівського повіту Катеринославської губернії».
4. ДАЗО. – Ф. 178: «Преображенська церква с. Новоспаське Олександрівського повіту Катеринославської губернії».
5. ДАЗО. – Ф. 186: «Миколаївська церква Петровського посаду Олександрівського повіту Катеринославської губернії».
6. Дніпропетровський історичний музей ім. Д.І. Яворницького (далі – ДІМ). Арх-751.
7. ДІМ. Арх-651.
8. ДІМ. Афд-471.
9. ДІМ. Афд-469.
10. ДІМ. Афд-470.
11. ДІМ. Афд-467.
12. ДІМ. Афд-472.
13. ДІМ. Афд-473.
14. ДІМ. Афд-468.
15. ДІМ. Афд-466.
16. ДІМ. Афд-465.
17. ДІМ. – Ф. 10. – Оп. 1. – Спр. 18.
18. ДІМ. Арх-12076, Арх-13077, Арх- 13075.
19. Епістолярна спадщина академіка Д.І. Яворницького. Вип. 3: Листи музейних діячів до Д.І. Яворницького/ Укладачі С. В. Абросимова, Н.Є. Василенко, А.І. Перкова та ін..; За заг. ред. Н.І. Капустіної. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2005.
20. Каюк С.М. Щоденник наказного отамана Азовського козацького війська Йосипа Гладкого / С.М.Каюк // Вісник Дніпропетровського університету. Історія та археологія. Випуск 16. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – Т.16. – № 1/1.
21. Летопись Екатеринославской ученой архивной комиссии. – Екатеринослав, 1909. – Вып. 5.
22. Національний заповідник «Хортиця» (далі – НЗХ). КН-542.
23. НЗХ. КН-550/П-4.
24. НЗХ. КН-544/П-3.
25. НЗХ. КН-28176/Ж-260а.
26. Пичета В. Несколько слов о состоянии архива Екатеринославского нижнего земского суда / В. Пичета // ЛЕУАК. – Екатеринослав, 1904. – Вып. 1.
27. Російський державний військово-історичний архів (РДВІА). – Ф.405. – Оп. 6. – Спр. 366.
28. Скальковский А. Хронологическое обозрение истории Новороссийского края. 1731–1823 / А. Скальковский. – Одесса: Гор.типогр., 1836. – Ч. 1.
29. Центральный Государственный военно-исторический архив СССР. Путеводитель. В 3-х частях/ Редкол.: Автократов В.Н. и др. – М., 1979.
30. Яворницький Д. Кошовий отаман Осип Михайлович Гладкий // Ювілейний збірник академіку М.С. Грушевському. – К., 1927.

ДОДАТКИ

№1.

1854 р. – Указ про звільнення за хворобою від служби з наданням чину підполковника та призначенням пенсії в розмірі 230 карбованців сріблом Василю Йосиповичу Гладкому

По указу Его Величества Государя Императора Николая Павловича,
Самодержца Всероссийского,
и прочая, и прочая, и прочая.

Объявитель сего, состоявший при Азовском казачьем войске, для образования чинов одного по фронтовой части, числившийся по кавалерии подполковник Василий Осипов сын Гладкий, который, как из формулярного о службе его списка значится, имеет отроду тридцать девять лет, из дворян, вероисповедания православного, кавалер ордена Св. Станислава 3-й степени. В службу вступил в сформированный Дунайский пеший полк зауряд-хорунжим 1829 года октября 8 дня, из одного полка, для узнания кавалерийской службы, прикомандирован был по Высочайшему повелению к Бугскому уланскому полку, к коему прибыл 1837 марта 19, произведен в корнеты тысяча восемьсот тридцать седьмого года декабря, первого дня; на двадцать третьем году службы в оном полку переведен в Одесский уланский 1839 января 12, прибыл к оному того месяца 26 числа. Поручиком 1839 августа 5, в том полку, уволен, согласно прошению, по домашним обстоятельствам, от службы с награждением чином штаб-ротмистра 1842 мая 27; определен по прошению вновь на службу, с зачислением по кавалерии, прежним поручичьим чином с назначенным состоять при Азовском казачьем войске; для образования чинов одного по фронтовой части 1843 ноября 4, штаб-ротмистром; 1845 января 26, ротмистром; 1848 апреля 24, в сем войске, по воле начальства, назначен начальником команды, сформированной по Высочайшему повелению для укомплектования Дунайской флотилии 1848 мая 10, выступил с оной командою из войска в поход 1848 июня 5, по (*слово нерозбірливо – Л.М.*) надобности по делам штаба Азовского казачьего войска, по требованию наказным атаманом в войско, куда прибыл 1848 декабря 25; произведен в майоры 1851 августа 14-го в том же войске. В 1844 году настоящей обязанности было поручено ему от наказного атамана Азовского казачьего войска, препровождение из войска в Керчь команд, сформированных по Высочайшему повелению из Азовских казаков для крейсера на восточном берегу Черного моря, с каковыми командами прибыл в Керчь, в назначенное время 29-го октября; откуда, по распоряжению начальника Черноморской береговой линии, отправился 2-го ноября, вместе с командами на пароходе на восточный берег Черного моря, и по прибытии на оный сдал команды во всей исправности в распоряжение начальника команд азовских казаков подполковника Бараховича, 23-го числа того ноября, отправился на пароходе "Могучий" с начальником команды по береговой линии для устройства команд, прибывших вновь в 4-е отделение, где близ форта Головинского в ущелье Сухум находилось одно, большой величины, контрабандное судно во всей готовности к отплытию в Турцию, и по

распоряжению начальника команд было поручено ему отправляться каждую ночь в морские разъезды для наблюдения за этим судном двумя казачьими ладьями, и при неусыпном его старании об уничтожении такого судна, 29 числа ноября в 9-ть часов вечера под командою его те две ладьи в расстоянии одиннадцати морских миль от берега встретили судно, плывущее под полными парусами от черкесского берега, и по его распоряжению после восьмичасового преследования с непрерывным с обеих сторон пушечным ружейным огнем, овладел судном и взял в плен в расстоянии 50 миль от берега, с находившимися на оном контрабандистами, именно: турок 9, горцев мужеска 72, женска 78 и русско-пленных 3, всего 162 души; и в воздаяние отличного мужества и храбрости, оказанных им при взятии судна Всемилостивейше пожалован орден Св. Станислава 3 степени, указом, данным капитану российских императорских и царских орденов 11-го января 1845 года, за отличие по настоящей службе приказом 26-го января 1845 года произведен в чин штабс-ротмистра 1846 года сентября 5 дня; по предписанию наказного атамана Азовского казачьего войска был командирован с двумя командами Азовских казаков для отдыха их на Черноморскую береговую линию, на смену таковой же команде, крейсирующей на оном берегу, прибыл с оными на место назначения сентября 10 дня 1847 года, сентября 1-го также поручено ему было от наказного атамана препроводить команду казаков, следовавших на Черноморскую береговую линию в четвертое отделение на перемену таковых же команд, крейсирующих на восточном берегу Черного моря, прибыл на место 15 сентября. Все сие командировки поручены ему были сверх прямой его обязанности, исполнены им каких следовало благонадежному и деятельному офицеру. За отличную и усердную, и ревностную службу в 24 день апреля 1848 года в чин ротмистра; того же года назначен по воле начальства начальником 4-х сотен азовских казаков, сформированных по Высочайшему повелению для укомплектования Дунайской гребной флотилии, где по распоряжению г. контр-адмирала Мессера поступил в состав Дунайской флотилии, 20 июля по встретившейся надобности по делам штаба Азовского казачьего войска, потребован наказным атаманом генерал-майором Гладким в войско, а по случаю возвращения азовских казаков, из Дунайской гребной флотилии оставлен в войске на прежней службе; 1851 года августа 14 дня произведен за отличие по службе в майоры. Ранен и в плену не был, Всемилостивейших рескриптов и похвальных листов не получал. Обучался в Екатеринославской губернской гимназии и знает: закон божий, арифметику, алгебру, геометрию, тригонометрию, грамматику, логику, общую и частную, риторику, географию, рисование, французский и немецкий языки. В отпуску был 5-го февраля 1852 г. на 28 дней и на срок явился. В штафах по суду и без суда не был, Высочайшим замечаниям и выговорам не подвергался. К повышению чином и к награждению знаком отличия беспорочной службы аттестовался достойно. Женат на дочери коллежского секретаря Алексея Беляева девице Марии, имеет детей, сыновей, родившихся: Александра 1848 г. декабря 14, Петра 1851 июня 12, Иосифа 1853 апреля 6, вероисповеданья православного. За ним и родителями его родового и благопристойного имени не состоит; за женой же родовых

Екатеринославской губернии с Александровского уезда 17 ревизских душ. А в прошлом 1853 году, по Высочайшему повелению, объявленному мне в предложении г. военного министра, от 24 ноября № 4379, согласно прошению его уволен по болезни, от службы с награждением чином подполковника, мундиром и пенсионом двух третей жалования, в количестве двухсот тридцати рублей серебром в год. Во устранение чего по Высочайше предоставленной мне власти дан ему, г. подполковнику Гладкому сей указ о таковом за подписью моею с приложением казенной печати, в Одессе февраля 20 дня 1854 года. В сем указе подчисток, поправок и между строк приписок не имеется.

Его Императорского Величества Всемилостивого Государя моего Генерал от Инфантерий исправляющий должность новороссийского бессарабского генерал-губернатора, бессарабский военный губернатор, управляющий гражданской частью и Измаилским градоначальством и орденов Св. Александра Невского алмазными украшениями, Белого Орла, Св. Анны 1 и 2-й с алмазными украшениями и 4 степеней, Св. Владимира 2 и 4-й степени, Св. Станислава 1-й степени, Св. Георгия 4-го класса за выслугу 25-ти лет. Иностранцами: Австрийского Железной короны 1-й степени и Турецкого Нишан-Ифтигарь; кавалер, имеющий медали: серебряную и бронзовую в память Отеч. войне 1812 года и знак отличия беспорочной службы за XXXV лет – *(підпис)*.

// Національний заповідник "Хортиця". КН-550/П-4. – Копія XIX ст.

№ 2.

1855 р. – Указ про внесення до Катеринославської дворянської родової книги підполковника Василя Гладкого, сина останнього кошового отамана Задунайської Січі

1855 года декабря 31 дня по указу Его Императорского Величества, Екатеринославское дворянское депутатское собрание слушали дело о внесении в дворянскую родословную книгу помещика Александровского уезда, подполковника Василия Осипова сына Гладкого с женой Марией и детьми: Александром, Петром, Иосифом и Ольгой, по заслугам отца его, генерал-майора Осипа Гладкого, заключающегося в следующем: предводитель дворянства Александровского уезда при отношении от 7 февраля 1855 года за № 44, препровождая засвидетельствованные в Александровском уездном суде копии с грамоты Всемилостивейше пожалованной отцу Василия полковнику Гладкому /ныне генерал-майору Гладкому/ на дворянское достоинство, указ об отставке Василия Гладкого, четыре метрические свидетельства о рождении сказанных детей его, ходатайствовал о внесении их, Гладких, в подлежащую часть родословной книги и о выдаче в род грамоты и копии с определения, имеющего по сему составиться, которые препроводить к нему г. Предводителю для отдачи по принадлежности.

Из представленных документов значится:

1-е. Высочайшая грамота, за подписью блаженной памяти Государя Императора Николая I, данной 4 августа 1829 года за № 836, что Иосиф

Михайлов сын Гладкий, Всемилостивейшее возведен в потомственное дворянство Всероссийской империи.

2. Указ об отставке за подписью исправляющего должность новороссийского и бессарабского генерал-губернатора, генерал-лейтенанта Федорова, данного 30 января 1852 года за № 391, что генерал-майор Осип Михайлов сын Гладкий из кошевых запорожских казаков, перешедших в Россию из турецкого владения 1828 года мая 10 дня, имеет ордена: Св. Станислава 1-й степени; Св. Анны 2-й; Св. Владимира 3-й; Св. Георгия 4 степеней; золотую медаль за турецкую войну 1828 и 1829 годов на Андреевской ленте с надписью: "За усердную службу"; бриллиантовый перстень и знак отличия беспорочной службы за XV лет; по переходе в Россию с запорожцами из турецкого владения, в воздаяние ревностной службы и отличия в том же 1828 году Всемилостивейшее награжден чином полковника, с наименованием начальником Отдельного Запорожского войска, назначен наказным атаманом Азовского казачьего войска 1839 г. мая 6, произведен за отличие по службе генерал-майором 1843 года апреля 11-го; в штрафах и под судом не был; к повышению чином аттестовался достойным, а 1861 года Всемилостивейшим приказом, данным в 18 день октября, уволен, согласно прошению его, от службы.

3. Указ за подписью генерала от инфантерии, исправляющего должность новороссийского и бессарабского генерал-губернатора Федорова, данного 20 февраля 1854 года за № 605, Василий Осипов сын Гладкий из дворян; в службу вступил в сформированный пеший Дунайский полк, зауряд-хорунжим 1829 года октября 8 дня; из оного полка для узнания кавалерийской службы прикомандирован был к Бугскому уланскому полку, произведен в корнеты 1837 года декабря 1. Переведен в Одесский уланский полк, где награжден поручиком 1839 г. августа 5. Уволен согласно прошению по домашним обстоятельствам от службы с награждением чином штаб-ротмистра 1842 года. Определен по прошению вновь на службу с зачислением по кавалерии с назначением состоять при Азовском казачьем войске, где награжден ротмистром 1848 апреля 24 и за отличие по службе майором 1851 августа 14, а в 1853 году, по Высочайшему повелению по прошению уволен от службы, с награждением чином подполковника.

4, 5, 6, 7 и 8 отношений Полтавской и Екатеринославской духовных консисторий от 24 апреля 1836 и 19 октября 1855 за №№ 2720 и 4917, также двух метрических свидетельств сей последней консистории от 25 сентября 1850 и 31 числа октября 1852 годов за №№ 5105 и 5646, что у Иосифа Гладкого родился сын Василий 1814 года марта 1-го; также о вступлении Василия в брак с женой Марией 1848 года февраля 9-го дня и о рождении от сего брака детей – сыновей: Александра 1849 января 1, Петра 1851 июня 11 и Иосифа 1853 апреля 6. Причем Екатеринославская духовная консистория просит собрание о взыскании с подполковника Василия Гладкого следующих в казну за негербовую бумагу, употребленную по настоящему делу в оной консистории 1 рубль 20 коп. серебром денег, и отослать их в доход казны.

Определили: основываясь на вышепрописанных метрических свидетельствах, удостоверяющих, что генерал-майора Осипа Гладкого, сын подполковник Василий Гладкий, в законном супружестве с женой Мариєю в 1848 году, имеет детей родившихся: Александра в 1849, Петра в 1851 и Иосифа в 1853 годах, то руководствуясь Св.Зак. тома IX о состав. /изд.1842 г./ ст. 17, пункт. 2, 32, 38, 42, 143 и по VI продолжению пример. к ст. 19 и 1479 дворянское депутатское собрание полагает: подполковника Василия Осипова сына Гладкого с поименованными женою и тремя детьми, признавая в потомственном дворянском достоинстве, внести во 2-ю часть дворянской родословной книги, здешней губернии по Александровскому уезду и выдать детям его порознь испрашиваемые копии с сего определения на установленной гербовой бумаге, а грамоту на дворянство, в то время, когда за оную представлены будут деньги 3 руб. серебром. Копии же с сего определения и вошедших в состав его документов, списав каждый на отдельных листах простой бумаги, с родословною, представить на благорассмотрение в Правительствующий Сенат по Департаменту Герольдии. О таком постановлении собрания г. предводителя дворянства Александровского уезда уведомить, препроводив при том к нему предположенные в выдачу копии с определения, и просить его распоряжения о взыскании с Василия Гладкого денег, как положенных с него в пользу дворянской кассы, по содержанию Св. Зак. тома IX ст.110 и 1480 за внесение его с семейством в родословную книгу, родословные 10 руб. серебром; так и за употребленную по настоящему делу в сем собрании 16 и в здешней духовной консистории 4 листа 30 коп. достоинства, всего 6 руб. серебр. и отсылка первых в сие собрание, а последних в местное уездное казначейство, для причисления в доход казны. О каковом следующем в казну доходе Екатеринославскую казенную палату от собрания известить. Что же касается дочери Василия Гладкого, Ольги, то она впредь до представления о ней метрического свидетельства духовной консистории не может быть сопричислена к роду сему, со внесением в родословную книгу. Подлинное за подписью гг. губернского предводителя, уездных депутатов и скрепою секретаря дворянства.

Копия эта с подлинным определением во всем верна, и находящей силу предводителя дворянства Александровского уезда, сыну подполковника Василия Гладкого, Иосифу, на предмет поступления его в учебное заведение, а потом на службу; выдана их Екатеринославского дворянского собрания за подписью и печатью 30 января 1856 года; а так копии с сего определения и вошедших в состав его документов с родословной представлены на благорассмотрение в Правительствующий сенат по Департаменту Герольдии при рапорте собрания от 30 того же января за № 126.

Губернский предводитель дворянства
действительный статский советник и кавалер – *(підпис)*.

// Національний заповідник "Хортиця". КН-544/П-3. – Копія XIX ст.

Надійшла до редколегії 16.04.2010 р.